

Komunikat Jury konkursu

Temat siódmego konkursu w programie „Historia Bliska”, adresowanym do młodzieży szkół średnich i gimnazjów, brzmiał: „Ludzie w ruchu — migracja, awans, degradacja społeczna 1914–89”. Konkurs ten został ogłoszony przez Fundację im. Stefana Batorego i Ośrodek KARTA w czerwcu 2002.

Nadesłano 648 prac (270 zespołowych i 378 indywidualnych) w sumie autorstwa 1094 uczniów (z pomocą 333 opiekunów — głównie nauczycieli) z 200 szkół z całej Polski. Ponad 20% prac nadesłano z gimnazjów.

Temat był pozornie łatwy, a zarazem dla wielu uczestników — co podkreślano w autorskich komentarzach — atrakcyjny, bo pozwalał zwrócić się ku historii swoich bliskich, ponieważ niemal każda rodzina w XX wieku podlegała takim procesom historycznym.

Prace nadesłane na konkurs opisały wszystkie formy migracji — politycznej i ekonomicznej, przymusowej, dobrowolnej — te bardzo dalekie przestrzenie, ale i te, które odbywały się lokalnie, a przenosiły do świata zupełnie innej kultury, niemal odległej cywilizacji. Obrazami tego ruchu bywały mapy z zaznaczonymi szlakami wędrówek obiegającymi niemal całą kulę ziemską czy zbiory zdjęć i dokumentów pokazujących gwałtowną zmianę stylu i jakości życia. Pokusą było opisywanie procesów historycznych, które wykraczały poza ramy określone w temacie konkursu — głównie wcześniejsze. Cały plon konkursu złożył się na niezwykle bogaty obraz ruchu społeczeństw związanych z Polską w XX wieku.

Autorzy prac próbowali często pokazywać różne rodzaje migracji, awansu i degradacji naraz — nie tylko przeciwstawiając sobie odmienne lub „sumując” podobne losy pojedynczych osób, ale całych grup społecznych czy środowisk lokalnych, na przykład mieszkańców jednej wsi czy miasta. Lub odwrotnie — pokazywano, jak przez miasto czy wieś przepływały w różnych momentach historycznych fale wędrujących ludzi i jak ci ludzie zmieniali to miejsce. Częściej zajmowano się ruchem wywoływanym polityką, wielką historią, rzadziej zmianami spowodowanymi sytuacją ekonomiczną czy też przemianami cywilizacyjnymi po wojnie. Niekiedy jednak zakładano, że każda podróż to migracja, każda zmiana pracy lub mieszkania to awans lub degradacja oraz że sam opis ruchu (wielu miejsc, wielu zdarzeń — liczne daty i fakty przesuwające się wraz z biegiem życiowych wędrówek) jest wystarczającą podstawą pracy konkursowej. Odnalezienie własnego tematu nie wymagało wielkiego wysiłku, ale ta pozorna łatwość była myląca, utrudniała osiągnięcie interesujących rezultatów.

Nazbyt często poprzestawano tylko na prezentacji opowieści świadków, niekiedy fascynujących, ale stanowiących jedno ze źródeł, które wymaga — w myśl zasad konkursu — opracowania i weryfikacji. Także wtedy, gdy zmiana miejsca lub pozycji społecznej opisywanych bohaterów miała charakter jednostkowy czy przypadkowy i nie była efektem procesów historycznych (masowych) — praca nie mogła być wyróżniona. Z oczywistych względów Jury nie mogło jednak nagrodzić wszystkich prac, które spełniły kryteria konkursu i przyniosły wartościowe dokonania — nominowane zostały najlepsze.

Warto odnotować znaczący dorobek szkół, które z uczestniczenia w konkursie uczyniły już tradycję i stały element programu edukacyjnego — widać tu olbrzymi, pozytywny wpływ nauczycieli. Z satysfakcją dostrzegamy też nowych uczestników, szczególnie z gimnazjów. Praca gimnazjalistów oceniana jest według takich samych zasad, jak praca uczniów szkół średnich, z uwzględnieniem możliwości wynikających z wieku autorów, jakkolwiek bez stosowania specjalnej taryfy ulgowej — i to przynosi już wspaniałe efekty. Także w rezultatach obecnego konkursu.

Prace oceniało dwuetapowe Jury.

Jury Nominujące stanowiło 14 historyków — pracowników i współpracowników Ośrodka KARTA.

O ostatecznym wyborze 65 prac i podziale nagród zdecydowało Jury Finałowe, w składzie: Anna Radziwiłł, Hanna Świda-Ziemba, Zbigniew Gluza, Andrzej Paczkowski i Tomasz Szarota.

Przyznano 8 nagród zespołowych i 5 indywidualnych I, II i III stopnia, 29 wyróżnień zespołowych i 23 indywidualne I i II stopnia. Przyznano także dodatkowo 50 wyróżnień książkowych.

W sumie nagrodzono 230 uczniów (w tym 94 — książkami wysyłanymi pocztą). Przyznano również 10 nagród dla nauczycieli – opiekunów prac, a także wyróżnienia dla pozostałych opiekunów prac nominowanych — wyróżnionych i nagrodzonych.

Jury przyznało następujące nagrody i wyróżnienia:

I Nagrody

zespołowa (2900 zł)

Sylwia Homa, Karolina Jajko, Aneta Karp, Marta Lupa, Justyna Pałasz, Wojciech Wesołowski, Marta Węgrzyn, Katarzyna Wojdanowska z Zespołu Szkół (ZS) Licealnych im. Piłsudskiego w Ustrzykach Dolnych za wszechstronny obraz półwiecza swojego miasta pokazanego przez różne fale migracji, a także transformację, w efekcie rozbudowy i uprzemysłowienia (opiekun — Marek Andruch)

(Jury postanowiło wyjątkowo odstąpić od wymogu regulaminu ograniczającego zespół konkursowy do sześciu osób, uznając szczególny charakter podjętej tu pracy zespołowej)

indywidualna (2300 zł)

Beata Skrzypek z II Liceum Ogólnokształcącego (LO) im. Wróblewskiego w Gliwicach za przedstawienie panoramy migracji na Śląsk — do górnictwa, w latach 60.–70., w tym dróg awansu młodych ludzi porzucających swoje wsie (Marek Trojan)

II Nagrody

zespołowe (2100 zł)

Katarzyna Dudarska, Agata Walorek, Tomasz Piechnik z Gimnazjum nr 44 w Poznaniu za przedstawienie na przykładzie wielkopolskiej wsi Dymaczewo Stare, wielu procesów migracyjnych od I wojny do lat 80. (Anita Plumińska-Mieloch)

Karolina Orłowska, Weronika Biernat, Monika Kulka, Miłosz Przybyłowicz, Anna Trzaskoś z Gimnazjum nr 1 w Gorlicach za opis przesiedlenia w ramach Akcji „Wisła” ludności łemkowskiej z powiatu gorlickiego oraz późniejszych jej losów (Jerzy Tomasik)
Dominika Bawęda, Blanka Dymitrowska z ZS nr 2 im. Kwiatkowskiego w Dębicy za pokazanie, także metodą badań ankietowych, problemu rodzin łemkowskich wysiedlanych w Akcji „Wisła” i powracających po latach na ojcowiznę (Joanna Dymitrowska)

indywidualna (1700 zł)

Paweł Pomykalski z II LO im. Wróblewskiego w Gliwicach za opis awansu rodziny pradziadka emigrującego z podrzeszowskiej wsi do Francji w latach 20. oraz następstw powrotu do Polski w 1947 roku (Marek Trojan)

III Nagrody

zespołowe (1400 zł)

Marcin Łukoszyk, Beata Szapiel z VIII LO im. Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za opis sytuacji Białorusinów z regionu podlaskiego wyjeżdżających do Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej w II połowie lat 40. (Wiesław Choruży, Piotr Liedke)
Marta Jura, Katarzyna Ciślak, Marzena Wyrembak z II LO im. Korczaka w Wieluniu za opisanie losu wołyńskich Niemców, w latach 1940–45 przesiedlonych do powiatu wieluńskiego (Elżbieta Gronowska-Caban)
Jakub Tadych, Adam Reetz z V LO w Grudziądzu za obraz migracji wojennych bogatej chłopskiej rodziny oraz powojennej sytuacji „kułaka” (Hanna Januchowska-Dąbrowska)
Eunika Ambroziak, Tomasz Klepuszewski, Paweł Nogalski, Maciej Pirko z Publicznego Gimnazjum w Czarnowicach za opis życia mieszkańców wsi na Bukowinie rumuńskiej przesiedlonych w 1945 roku na ziemię gubińską (Jarosław Winkowski)

indywidualne (1100 zł)

Karina Grabowska z V LO w Grudziądzu za wnikliwą rekonstrukcję losów i weryfikację faktów dotyczących życiowej wędrówki rosyjskiej Żydówki Soni Schogam-Etkin — z Kowna lat 20. po Izrael w latach 50. (Hanna Januchowska-Dąbrowska)
Michał Wirchniański z I LO im. Kromera w Gorlicach za przedstawienie na przykładzie własnej rodziny losów Łemków i Ukraińców przesiedlanych w latach powojennych — poprzez wnikliwą analizę i konfrontację dokumentów z relacjami świadków (Ewa Klimek)
Marta Szczecina z II LO im. Wróblewskiego w Gliwicach za opisanie fali emigracji z lat 80. — jej przyczyn, przebiegu oraz bilansu „zysków i strat” (Marek Trojan)

Wyróżnienia I

zespołowe (900 zł)

Marzena Małaczyńska, Tomasz Głąb, Anna Łączek z ZS nr 2 im. Filipa Roboty w Prudniku za analizę awansu społecznego mieszkańców beskidzkiej wsi Naprawa, którzy podjęli decyzję o migracji na Ziemię Zachodnie (Krystyna Pielak)
Marta Ślusarska, Agnieszka Szlachta z Technikum Odzieżowego w Głogowie za pokazanie sytuacji imigrantów z Ukrainy, Białorusi, Kuby i Afryki, którzy przyjechali do Polski w poszukiwaniu lepszego życia (Stefan Dudra)
Izabela Sobieraj, Magdalena Górską z VI LO im. Czarnieckiego w Szczecinie za pokazanie zbrodni katyńskiej i jej wielowymiarowych konsekwencji z perspektywy dzieci „katyńskich” (Dariusz Okoń)
Aleksandra Łaguna, Katarzyna Trzpiola z V LO im. Wspólnej Europy w Olsztynie za dwie prace: pokazującą przymusowe przesiedlenie Ukraińców na Warmię w ramach Akcji „Wisła” oraz opisującą wędrówkę Polaka z Wilna przez więzienia i łagry Związku Radzieckiego i powrót do Polski (Ewa Trzpiola — matka)
Natalia Złotorzyńska, Urszula Siergiej z I LO im. Kopernika w Sokółce za przedstawienie wojennej i powojennej drogi czworga mieszkańców Sokółki, którzy znaleźli się pod okupacją sowiecką i niemiecką (Zofia Moździerska)
Anna Jankowska, Justyna Mozerska, Iwona Nikolajuk, Emilia Szady, Beata Szałańska, Marta Wałuszko z VIII LO im. Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za zobrazowanie, na

podstawie kilkudziesięciu wywiadów, polskiej emigracji lat 80. (Wiesław Choruży)

Jerzy Halkiewicz, Piotr Halkiewicz z Gimnazjum nr 44 w Poznaniu za stworzenie sagi pokazującej wędrówki członków rodziny, przeplatające się okresy awansu społecznego i materialnego, a także degradacji i prześladowań (Anita Plumińska-Mieloch)

Aleksandra Pawlik, Łukasz Pawlik z ZS Zawodowych nr 1 i Gimnazjum nr 1 w Skierniewicach za pokazanie losu Polaków deportowanych z Kresów Wschodnich w głąb Związku Radzieckiego (Tamara Pawlik, Jolanta Krupińska)

Bartosz Grochola, Katarzyna Janczewska, Dominika Kościelniak, Konrad Małachwiej, Agnieszka Pochwała, Adam Śliwiński z LO Towarzystwa Szkolnego im. Reja w Bielsku-Białej za pracę opisującą nietypowe wojenne i powojenne wędrówki Polaków i dwojga dzieci żydowskich (Jacek Talik)

Magdalena Imielska, Bartosz Imielski z Suwałk za opowieść o emigracji wielu członków rodziny do Ameryki Północnej na przestrzeni całego XX wieku (Hanna Imielska — matka)

Agnieszka Beczkowska, Mateusz Radziszewski, Martyna Żórawna z Gimnazjum nr 44 w Poznaniu za obraz dyskryminacji i degradacji wielkopolskich Niemców, którzy w latach 1945–49 zostali w swojej „małej ojczyźnie” (Anita Plumińska-Mieloch)

Marta Śliżewska, Bartosz Butyński z ZS nr 1 im. Bolesława Krzywoustego w Choszczynie za opis losu dzieci polskich deportowanych przez Sowiec na Syberię oraz ich historii powojennej (Grzegorz Jacek Brzustowicz)

Magdalena Gryguś, Kamil Dworaczek z II LO im. Wróblewskiego w Gliwicach za pokazanie przymusowych migracji w głąb ZSRR w latach 1940–56 (Marek Trojan)

Katarzyna Walaszek, Maria Weymayr z III Społecznego LO im. Słowackiego w Krakowie za pokazanie różnych dróg wyboru Żydów w powojennej Polsce stojących wobec dylematu „zostać czy wyjechać” (Zdzisław Bednarek)

Maciej Hejwowski, Jakub Łuczywek, Emilia Nowakowska, Przemysław Staniszewski z XXV LO im. Żeromskiego w Łodzi za audycję radiową o znaczeniu migracji w XX wieku, przywołującą losy przedstawicieli łódzkiej kultury i nauki (Sławomira Wójcik, Marcin Budynek)

Aleksandra Jasińska, Marta Gonciarz, Przemysław Urszulak ze Społecznego LO w Żarach za prezentację multimedialną na temat migracji, z przykładami losów dzisiejszych mieszkańców Żar (Piotr Partyka)

indywidualne (600 zł)

Krzysztofa Wrzesińska z LO im. Mickiewicza w ZS nr 1 w Żychlinie za dwie prace — panoramę losów wielu rodzin zmuszonych do przemieszczania się podczas II wojny i po jej zakończeniu (Anna Wrzesińska — matka)

Piotr Trąbiński z XXXVII LO im. Dąbrowskiego w Warszawie za zrekonstruowanie wojennych wędrówek dziadka — drogi awansu warszawskiego ślusarza, który został żołnierzem armii Andersa i Dywizjonu 303 (Ewa Kniaziołucka)

Michał Przeperski z II LO im. Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za opis historii awansów i degradacji łódzkiego robotnika, który stał się policjantem i po II wojnie znowu robotnikiem (Aleksandra Życzyńska)

Adam Waligórski z Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu za pracę opisującą wyjazdy Polaków na kontrakty zagraniczne w czasach PRL (Wojciech Waligórski — ojciec)

Marta Kubryń z V LO w Elblągu za przedstawienie wojennych migracji członków rodziny wywodzących się z Kresów Wschodnich (Dariusz Zgatat-Łoziński)

Agnieszka Dudzińska z VIII LO im. Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za pokazanie przymusowych wędrówek w latach 50. w efekcie działania tzw. nakazu pracy (Jan Dudziński — ojciec, Piotr Liedke — nauczyciel)

Mateusz Opala z Gimnazjum nr 1 w Zielonej Górze za omówienie procesu osadnictwa ludności polskiej na Ziemiach Zachodnich, na podstawie losu kilku osób z Kresów Wschodnich (Bożena Tarka)

Łukasz Bukowiecki z LXXIX LO w ZS Ogólnokształcących nr 20 im. Armii Krajowej w Warszawie za „odyseję dziadka” — urodzonego na Syberii potomka zesłańców, wracającego do Polski (Małgorzata Tupalska)

Jakub Sommerfeld z XIV LO im. Kazimierza Wielkiego w Poznaniu za historię wojennych wędrówek dziadka — partyzanta z AK, jego awansów i degradacji (Alicja Pawlak)

Bartosz Łuka z Gimnazjum nr 4 w Głogowie za opis losów ludzi z trzech transportów z Budśława (Wileńszczyzna) na Ziemię Zachodnie (Leszek Łuka — ojciec i nauczyciel)
Marta Czarnecka z XXVI LO im. Baczyńskiego w Łodzi za pokazanie przymusowych migracji w głąb Związku Radzieckiego w latach 40. i powrotów do Polski po wojnie (Teresa Kurzyńska)

Tomasz Dalasiński z I LO im. Kasprowicza w Inowrocławiu za opowieść o dobrowolnych migracjach członków rodziny do USA i przymusowych w czasie wojny (Edmund Mikołajczak)

Michał Futyra z ZS Ponadgimnazjalnych nr 5 w Krośnie za opis dziejów dwóch kresowych rodzin w czasie II wojny i w powojennej Polsce (Janina Nowicka)

Michał Szymajda z LO im. Kopernika w Ustce za opowieść o losach rodziny, która z Rosji carskiej trafiła do Wilna, a w końcu do powojennego Słupska (Mariola Król)

Nadia Haddadi z VIII LO im. Mickiewicza w Poznaniu za opowieść o pradziadkach reemigrantach z USA, awansie rodziny oraz późniejszej degradacji w czasie wojny (Marek Grefling)

Wyróżnienia II

zespołowe (dyktafon dla każdej osoby)

Marcin Czarnobilski, Kamila Konturek z XIV LO im. Kopernika w Krakowie za reportaż radiowy, porównujący migrację przymusową rodzin kresowych i dobrowolną „za łatwiejszym życiem” (Andrzej Tadas)

Anna Czerniawska, Anna Wajs z VI LO im. Czarnieckiego w Szczecinie za opis losów Polaków deportowanych z Kresów w czasie II wojny oraz ich życia na Ziemiach Zachodnich (Dariusz Okoń)

Natalia Szumska, Dorota Szablisty, Emilia Polak, Marcin Dobrowolski, Piotr Wagner, Jakub Zbrzeźny z XI LO im. Reja w Warszawie za przedstawienie losów tych, którzy zostali zmuszeni do emigracji po Marcu 68 (Jacek Konik)

Anna Markiewicz, Anna Sobczuk, Wioletta Ziemniak z Technikum Odzieżowego w Głogowie za pokazanie, poprzez losy kilkunastu osób, na ile Ziemia Zachodnia była dla przybywających osadników miejscem awansu bądź degradacji społecznej (Stefan Dudra)

Małgorzata Biskupiak, Anna Biskupiak z II LO im. Jana III w Grudziądzu za pokazanie przez losy pięciu polskich rodzin z Kresów wędrówek wymuszonych przez historię (Aleksandra Życzyńska, Ewa Biedrzycka)

Roland Semik, Wojciech Gorgul z VI LO im. Kochanowskiego w Radomiu za pracę Ppłk Ludwik Sendek — świadek i uczestnik migracji wojennej, zarobkowej i politycznej (Elżbieta Orzechowska, Anna Drela)

Magdalena Litkowska, Monika Waluk, Joanna Troc, Małgorzata Sirko, Urszula Jeremiszyn z VIII LO im. Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za opowieść o kształtowaniu się środowiska uniwersyteckiego w Białymstoku i „migracjach” pracowników naukowych z Warszawy (Piotr Liedke)

Barbara Malina, Jolanta Olesek z LO im. Kościuszki w Myślenicach za opisanie losu zdegradowanej, wydziedziczonej przez historię arystokratycznej rodziny Ponińskich (Zdzisław Bajor)

Łukasz Dąbrowski, Przemysław Berus z I LO im. Skłodowskiej-Curie w Ostrzeszowie za pracę monograficzną o Międzyborzu w latach 1918–48, mieście kształtowanym przez kolejne fale migrantów **Małgorzata Gniołka, Anna Dubiel** z Wielenia za przedstawienie genezy, przebiegu i rezultatów ewakuacji Polaków z Tarnopolszczyzny w latach 1944–45 (Anna Gniołka, Danuta Dubiel — matki)

Sabina Bednarz, Katarzyna Widzyk z I LO im. Kopernika w Żywcu za historię księżnej Marii Habsburg, która po latach przymusowej emigracji wróciła do Żywca (Aleksandra Bury, Ewa Góra)

Agnieszka Gadzina, Bartosz Hałas z I LO im. ks. Kompały i Lipskiego w Ostrowie Wlkp. za zilustrowanie trzema biografiami typowych losów Polaków z Kresów (Piotr Grabarz)

Michał Stepaniuk, Tomasz Sulima, Andrzej Zdanowicz z II LO z Białoruskim Językiem Nauczania im. Taraszkiewicza w Bielsku-Podlaskim za pracę o masowej ucieczce Białorusinów z Podlasia przed zbliżającym się frontem niemieckim w 1915 roku (Włodzimierz Wawulski)

indywidualne (dyktafon)

Daniela Ogrodnik z LO im. Czarnieckiego w Człuchowie za opis losów osiedleńców w swojej miejscowości — ich wędrówki i drogi awansu

Katarzyna Grabowska z ZS Ekonomicznych w Suwałkach za historie dziewięciu osób, które wojna wyrwała z ich miejsc i które po wielu przejściach trafiły na Suwalszczyznę (Józef Wasilewski)

Małgorzata Michalczuk z VI LO im. Czarnieckiego w Szczecinie za pokazanie historii Greków, którzy w wyniku wojny domowej zmuszeni byli opuścić swój kraj i trafili do Szczecina (Dariusz Okoń)

Julita Rudnicka z V LO w Głogowie za pracę Ziemie Zachodnie — polska wieża Babel, pokazującą ludzi o różnych historiach, którzy po tułaczce znaleźli wspólne miejsce (Leszek Łuka)

Sylwia Walaś z Gimnazjum nr 4 w Krotoszynie za przedstawienie historii pradziadków — nauczycieli na Kresach, którzy musieli uciekać z „nowej” Ukrainy (Elżbieta Marszałek)

Tomasz Rudowski z Gimnazjum nr 42 w Warszawie za historię wędrówek rodzinnych, degradacji (materialnych) i awansów (edukacyjnych) swoich przodków (Ewa Juda)

Grzegorz Lewowski z ZS im. Fiderkiewicza w Kamiennej Górze za opracowanie XX-wiecznej historii lwowskiej rodziny Szaynoków — znanej i wpływowej przed II wojną, wypędzonej i zdegradowanej w czasie wojny i budującej swoją pozycję po wojnie (Aleksandra Piątkowska)

Natalia Salamon z Ponadgimnazjalnego IV LO im. Kopernika w Rzeszowie za pokazanie kolejnych etapów awansu społecznego kilku pokoleń swojej rodziny (Małgorzata Żabińska-Osowy)

Wyróżnienia książkowe

zespołowe

Alicja Notecka, Paulina Quandt, Patryk Wyrwas z 44 Gimnazjum w Poznaniu za pracę Ludność polska w Kraju Warty (Anita Plumińska-Mieloch)

Katarzyna Hoffman, Paweł Figura, Michał Szymuś z LO im. Mickiewicza w Górze za

pracę Skradzione życie (Tomasz Woźniczka)

Jan Głodowski, Katarzyna Jankowska, Magdalena Jankowska, Agnieszka Konopa z III LO im. Boh. Westerplatte w Gdańsku za pracę Wędrowcy — życie i migracje pomorskiego nauczyciela Mariana Walczyka i jego rodziny w latach 1919–45 (Mikołaj Walczyk)

Weronika Adamiec, Marek Adamiec, Tomasz Groszewski z II LO im. Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę Żaden wiatr nie jest dobry dla okrętu, który nie zna portu swego przeznaczenia (Aleksandra Życzyńska, Ewa Biedrzycka)

Kamila Kosiak, Dominika Kupczyk z II LO im. Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę Gdzie dom jest mój? Historia Janusza Kosiaka (1921–2000) (Aleksandra Życzyńska, Irena Anuszek)

Magdalena Bednarz, Dagmara Antczak, Agnieszka Biel z Gimnazjum nr 2 im. Staszica w Żywcu za pracę Byłam kopciuszkiem, teraz jestem VIP-em. Historia Marii Krystyny Habsburg (Adam Tracz, Tadeusz Słowik)

Marta Wolniewicz, Kinga Kuśmierczyk, Natalia Michalak, Magdalena Staszek, Krzysztof Więckowski z Gimnazjum w Wieleniu za pracę Przeszłość spadkobierczynią przeszłości (Iwona Stachaj)

Katarzyna Czech, Monika Cielesta z LO im. Towarzystwa Szkolnego im. Reja w Bielsku-Białej za pracę Rozrzuceni po świecie (Piotr Toma)

Katarzyna Wiktorowska, Paulina Pasternak z ZS Ekonomicznych nr 2 w Szczecinie za pracę Robotnicy przymusowi

Ewelina Petrus, Karolina Muniak z I LO im. Carolinum w Nysie za pracę Tułacze drogi do wolności (Barbara Usarz)

Anna Krupińska, Tomasz Krupiński, Sebastian Moskwa ze Skierniewic za pracę Żołnierz, który zostawił ślady swojej stopy... (Jolanta Krupińska, Tamara Pawlik)

Agnieszka Szczerba, Karolina Sagan, Paulina Bielak, Marta Reszka, Magda Wilczyńska z Gimnazjum nr 1 w Świdniku za pracę Tułaczka polskiej emigrantki Haliny Pisarskiej z okolic Hrubielowa, w latach 1933–55 (Janusz Stefaniak)

Edyta Hoffman, Marta Brygier, Mateusz Robaszyński, Maciej Piasecki z LO im. Gen. Wybickiego w Śremie za pracę Wszystkie drogi prowadzą do... domu (Katarzyna Sarnowska)

Zbigniew Krubnik, Diana Wacht z Publicznego Gimnazjum nr 3 w Jarosławiu za pracę Sybiracy (Kazimierz Bedla)

Maria Turzyńska, Sylwia Dębowska z Katolickiego LO im. św. Filipa z Neri w Radomiu za Historię jednego życia (Jolanta Skuza)

Kinga Sagan, Marta Sawecka z Publicznego Gimnazjum nr 1 w Bystrzycy Starej za pracę Od Zasmak do Pszczeliej Woli — historia Leona Karłowicza (Anna Kuras)

Natalia Pater, Anna Pyka, Justyna Suchecka, Tomasz Sikorski, Artur Pyka z Gimnazjum w Witnicy za pracę Exodus dawniej i dziś (Elżbieta Wojnicka)

Aleksandra Tatar, Mateusz Pindakiewicz z Publicznego Gimnazjum im. Kochanowskiego w Zwoleniu za pracę Nieznana historia Krystyny Pyciarz (Bożena Karaś)

Monika Baran, Piotr Bryła z III LO w Zamościu za pracę Tułacze losy. Koleje losu ludzi, którzy przeżyli zawieruchę wojenną (Teresa Szostak)

Magdalena Małkiewicz, Klaudia Gładysz, Agnieszka Kądziela, Monika Wesołowska, Agnieszka Waszkiewicz z Gimnazjum nr 17 w Gdyni za pracę Sztuka przetrwania — życie codzienne wysiedlonych Polaków w czasie II wojny światowej (Iwona Golecka)

Izabela Sadowska, Paweł Błażejczyk, Grzegorz Gajewski z ZS Elektronicznych i Telekomunikacyjnych w Olsztynie za pracę Warmia ziemia obiecana, taka mała ojczyzna (Bożena Symonajć)

Malwina Bułdys, Natalia Drwięga z LO im. Skłodowskiej-Curie z Sanoka za Moje Bieszczady — moja historia... (Maria Rojkowicz)

indywidualne

Bartosz Machalica z LO Towarzystwa Szkolnego im. Reja w Bielsku-Białej za pracę Bracia (Piotr Toma)

Adam Burek z III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie za pracę Dobrowolne i przymusowe migracje rodzin Anisiewiczów i Wedmanów (Barbara Kosacka-Burek)

Klaudia Jakubowska z Gimnazjum nr 2 w Brzeszczach za pracę Pamiętnik Żeni — emigracja (Elżbieta Myśliwiec)

Mirosława Olejnik z II LO im. Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę Życie wśród swoich (Irena Anuszek)

Anastazja Malejki z V LO im. Wspólnej Europy w Olsztynie za pracę Dwie wojny (Izabela Falkowska)

Kinga Zawadzka z VIII LO im. Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za pracę USA all the way (Piotr Liedke)

Milena Kutkowska z LO w ZSZ nr 6 im. Kochanowskiego w Radomiu za pracę Obrazy życia malowane... — Dzieje ppłk. Lucjana Bródki (Elżbieta Orzechowska, Lucjan Bródka)

Katarzyna Korsan z Gębic za pracę Przeżyć, nie znaczy zapomnieć

Małgorzata Sikorska z II LO w Chojnicach za pracę Mała Odyseja pomorska (Danuta Krystyna Sikorska — matka)

Sylwia Suszko z Gimnazjum nr 1 im. Kardynała Wyszyńskiego w Wąbrzeźnie za pracę Oni przeżyli (Aleksander Czarnecki)

Konrad Wieprzkowicz z ZSZ nr 1 w Skierniewicach za pracę Czy w Polsce jest niebo? (Aleksandra Moskwa)

Dorota Caban z ZSZ nr 1 w Skierniewicach za pracę Żołnierze czarnej służby (Tamara Pawlik, Jolanta Krupińska)

Jagoda Młynarczuk z I LO im. Słowackiego w Chorzowie za pracę Per aspera... (Krystian Kazimierczuk)

Marzena Pawlus z I LO im. Dembowskiego w Gliwicach za pracę Nowe gniazda (Dorota Majewska)

Paweł Śpica z II LO w Chojnicach za pracę Czy warto dążyć do celów nadrzędnych bez względu na groźby i degradację społeczną? (Lucyna Plata)

Wioletta Jóźwiak z ZS Licealno-Gimnazjalnych w Głownie za pracę Los tej, która przeszła piekło na ziemi — historia Polki deportowanej do Kazachstanu (Magdalena Łysio)

Justyna Pomirko z ZS Ponadgimnazjalnych nr 2 w Ludowie Polskim za pracę Z nieludzkiej ziemi (Dariusz Stępień)

Bartosz Kij z VII LO w Gliwicach za pracę Przystanek Gliwice (Anna Kij — matka)

Jakub Macek z IX LO im. Norwida w Częstochowie za pracę Historia mojej rodziny

Agata Waszak z LO im. Kiedacza w Luboniu k. Poznania za pracę Bamber to brzmi dumnie (Kazimierz Urbański)

Anna Witkowska z Gimnazjum nr 9 w Łodzi za pracę Może kiedyś zobaczę małą ojczyznę mojej babci (Ilona Fituch)

Katarzyna Midura z VII LO im. Szumana w Toruniu za pracę Historia jednej miejscowości — Rzęczkowo moja mała ojczyzna (Krzysztof Stetkiewicz)

Beata Calińska z LO im. gen. Wybickiego w Śremie za pracę Historia jest wyciągiem z niezliczonych biografii (Katarzyna Sarnowska)

Zuzanna Musielak z Publicznego Gimnazjum nr 3 w Pleszewie za pracę Wziąć życie w swoje ręce (Krzysztof Czajka)

Marianna Twardowska z LO im. gen. Wybickiego w Śremie za pracę Wspomnienie Marii Bartkowiak z wysiedlenia do Generalnej Gubernii (Anna Zdziechowska)

Katarzyna Piątkowska z ZSO im. Fiderkiewicza w Kamiennej Górze za pracę Żeby

wszystko było tak, jak na Wschodzie (Aleksandra Piątkowska)

Joanna Fabisiak z LO im. gen. Wybickiego w Śremie za pracę Dawno, dawno temu... – czyli baśń o małej księżniczce, wilku, powrocie do domu (Katarzyna Sarnowska)

Anna Bugaj z Gimnazjum w Solcu-Zdroju za pracę Wiek wśród sadów czereśniowych (Renata Szybowska)

Wyróżnienia dla opiekunów-nauczycieli

Nagroda I (1800 zł)

Marek Trojan z II LO im. Wróblewskiego w Gliwicach za opiekę nad czterema pracami pięciorga laureatów konkursu, w tym laureatki I nagrody indywidualnej

Nagrody II (1300 zł)

Anita Plumińska-Mieloch z Gimnazjum nr 44 w Poznaniu za opiekę nad trzema pracami ośmiorga laureatów konkursu

Piotr Liedke z VIII LO im. Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za opiekę nad trzema pracami ośmiorga laureatów konkursu

Dariusz Okoń z VI LO im. Czarnieckiego w Szczecinie za opiekę nad trzema pracami pięciorga laureatów konkursu

Nagrody III (1000 zł)

Stefan Dudra z Technikum Odzieżowego Zespołu Szkół z Klasami Integracyjnymi w Głogowie za opiekę nad dwiema pracami pięciu laureatek konkursu

Leszek Łuka z V LO i Gimnazjum nr 4 w Głogowie za opiekę nad dwiema pracami dwóch laureatów konkursu

Aleksandra Życzyńska z II LO im. Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za opiekę nad dwiema pracami trojga laureatów konkursu

Wiesław Choruży z VIII LO im. Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za opiekę nad dwiema pracami ośmiorga laureatów konkursu

Hanna Januchowska-Dąbrowska z V LO w Grudziądzu za opiekę nad dwiema pracami trojga laureatów konkursu

Marek Andruch z ZS Licealnych im. Józefa Piłsudskiego w Ustrzykach Dolnych za opiekę nad pracą, która otrzymała I nagrodę zespołową

Warszawa, 2 czerwca 2003

Komunikat podpisało Jury Finałowe:

(—) Anna Radziwiłł

(—) Hanna Świda-Ziemba

(—) Zbigniew Gluza

(—) Andrzej Paczkowski

(—) Tomasz Szarota